

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดปัจจัยหนึ่ง ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับจะต้องมีแผนพัฒนาการศึกษา บรรจุอยู่เป็นส่วนหนึ่งเสมอ¹

ในอดีต การศึกษาของไทยมุ่งเน้นความสำคัญและสนับสนุนการศึกษาในระบบ โรงเรียนเป็นอย่างมาก จนทำให้ลืมความสำคัญของการศึกษานอกโรงเรียนไป หิ้งๆ ที่แท้จริงแล้ว การศึกษานอกโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงตาย และถ้าศึกษาความเป็นมาของการศึกษาในสังคมไทยแล้ว จะเห็นได้ว่าการศึกษานอกโรงเรียนได้มีมานานแล้ว เช่น วัดเป็นสถานศึกษาวิชาการต่าง ๆ ของคนไทยในอดีต การฝึกอาชีพต่าง ๆ ของครอบครัวซึ่งนิยมถ่ายทอดให้แก่ญาติมิตร ฯลฯ²

กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนเป็นครั้งแรก เมื่อพ.ศ. 2483 เพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือของประชาชนทั่วประเทศ³ ในช่วงระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา วิวัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ความจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพของประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศ ตลอดจน

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "จากบรรณาธิการ, " จุดสารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2520), หน้า 2 .

² สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2515-2519 (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2521), หน้า 37..

³ กองการศึกษานู้นใหญ่, "งานการศึกษานู้นใหญ่, "บรรยาย ณ สโมสรทหารบก, 19 พฤษภาคม 2522 (อัคราเน่า)

ถึงความพยายามของรัฐที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียนมากขึ้น ในปัจจุบันจำนวนประชากร 44,272,693 คน มีประชากรนอกโรงเรียนเป็นจำนวนถึง 35,650,954 คน¹ ซึ่งควรจะได้รับการศึกษาและความรู้ตามควรแก่สภาพด้วย ประชากรนอกโรงเรียนจำนวนนี้เป็นภาระหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้เป็นคนคิดเป็น และแก้ปัญหาเป็น² อันจะทำให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ก่อนที่กระทรวงศึกษาธิการจะได้จัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ในปี พ.ศ. 2483 ได้มีหน่วยงานอื่นดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการการศึกษาสำหรับประชาชนนอกโรงเรียนมาแล้ว โดยการประสานงานนั้นได้กระทำในแง่ของการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นมากกว่าการประสานการปฏิบัติงานร่วมกับโครงการของหน่วยงานอื่น จึงทำให้เกิดปัญหาการซ้ำซ้อนของงาน การขาดการวางแผนร่วมกัน และการแข่งขันกัน³ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษานอกโรงเรียน⁴ ไว้ดังนี้

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2520 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2521), หน้า 16-24.

² กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, โครงการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนในประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ฯ, 2521), หน้า 6.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-5.

⁴ สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2520-2524 [ม.ป.ท., ม.ป.ป.], หน้า 12.

1. ให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนเป็นการศึกษาที่เข้าถึงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ และให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
2. จัดเนื้อหาวิชาเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ มีความจำเป็นและต้องการรู้เรื่องอะไร ระบุไว้
3. ส่งเสริมให้หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนมีการประเมินผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงงานการศึกษานอกโรงเรียน

จากสภาพปัญหาและแนวนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 4 ดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ได้รับความสนับสนุนทางค้ำจุนงบประมาณจากธนาคารโลก จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคต่าง ๆ ขึ้น เพราะการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคนั้น มีสมมุติฐานอยู่ประการหนึ่งว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่แต่ละท้องถิ่น มีสภาพความเป็นอยู่ และความต้องการไม่เหมือนกัน การจัดทำหลักสูตร วัสดุการเรียนการสอน หรือโครงการไปจากส่วนกลาง ย่อมจะไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี (ศ.อ.ศ.อ.) ซึ่งจัดการศึกษาผู้ใหญ่ประเภทมูลสารศึกษา (Fundamental Education) ให้ขยายงานและมีหน้าที่ความรับผิดชอบทางด้านวิชาการในด้านการศึกษานอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้พิจารณาปรับปรุง ศ.อ.ศ.อ ให้เป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้รับผิดชอบงานด้านวิชาการในด้านการศึกษานอกโรงเรียนภายใน 16 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียง-

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, รายงานการวิจัยสภาพและความต้องการของประชาชนจังหวัดราชบุรี, พระนครศรีอยุธยา ปี 2520 (กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา, 2522), (อัครสำเนา)

²กองการศึกษาผู้ใหญ่, "งานการศึกษาผู้ใหญ่," หน้า 5.

ออกเฉียงเหนือ¹ พร้อมกับได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคชั้นอีก 3 ศูนย์ ในภาคเหนือ, ภาคกลาง และภาคใต้ เมื่อ พ.ศ.2519-2520² จากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค พ.ศ.2519 ได้กำหนดหน้าที่ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคไว้ดังนี้³

1. ประชุมอบรมและสัมมนาครู เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการให้การศึกษาทางวิทยุ และไปรษณีย์ และสื่อสารมวลชนอื่น
3. วิจัย ค้นคว้า และทดลอง เพื่อปรับปรุงงานให้เหมาะสมกับสภาพและปัญหา
4. ส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียนโดยการพัฒนาหลักสูตร ผลิตภัณฑ์ การศึกษา จัดการสาริตี เเย่แพร่และประสานงานกับหน่วยงานอื่น

จากการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคเท่าที่ผ่านมา พบประมาณที่จัดสรรให้กับโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมมีจำนวนสูงขึ้น โดยดูจากจำนวนงบประมาณที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคได้รับในปีงบประมาณ 2523⁴ ซึ่งได้รับในแต่ละค้ำดังนี้

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, โครงการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ฯ, 2520), หน้า 32.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 35-36.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

⁴กรมสามัญศึกษา, "เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการอำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ครั้งที่ 1/2522 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ วันที่ 18-19 มกราคม 2522" (กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา, 2522) (อัครสำเนา).

1. โครงการทดลอง ได้รับงบประมาณ 599,900 บาท
2. โครงการอบรม ได้รับงบประมาณ 7,900,000 บาท

เมื่อพิจารณาจากจำนวนเงินงบประมาณที่รัฐได้พยายามทุ่มเทสำหรับการจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนนอกโรงเรียนในด้านโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมนี้แล้ว ก็ควรที่จะได้มีการศึกษาว่าเงินงบประมาณเหล่านี้จะจัดบริการทางการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อสภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนนอกโรงเรียนทุกระดับได้จริงหรือไม่ นอกจากนี้เท่าที่ผ่านมา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคยังมีได้ทำการประเมินผลโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมที่ได้ดำเนินการไปแล้ว หากจะมีก็เพียงเฉพาะบางโครงการเท่านั้น เช่น การประเมินผลโครงการอบรมผู้ใหญ่ในชนบท (หลักสูตร 42 วัน)¹ การติดตามผล และการประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มสนใจ² เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวยังมีได้ครอบคลุมถึงโครงการอื่น ๆ ที่สำคัญอีกหลายโครงการที่ควรจะได้ทำการศึกษาและประเมินผล ทั้งนี้เพราะกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค เพื่อที่จะปรับปรุง ส่งเสริม ค้นคว้า การทดลอง และฝึกอบรมเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาคให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น³ อีกประการหนึ่ง การศึกษานอกโรงเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคดำเนินการควรจะเป็นบริการที่สนองความต้องการหลายอย่าง⁴ เช่น

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, การประเมินผลโครงการอบรมผู้ใหญ่ในชนบท (หลักสูตร 42 วัน) (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2521)

²กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มสนใจ (ราชบุรี: โรงพิมพ์วิศวการพิมพ์, 2522)

³กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, โครงการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค, หน้า 32.

⁴James R. Sheffield and Victor P. Diejomah, Non Formal Education in African Development, (New York: African-American Institute, 1972), p.15.

1. เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน
2. เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาจากระบบในโรงเรียนแล้วได้มีโอกาสหาความรู้ และได้รับการฝึกฝนเพิ่มเติม โดยเฉพาะสำหรับการที่จะไปประกอบอาชีพ
3. สำหรับช่วยให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

โดยเฉพาะการจัดและการดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ควรที่จะต้องตอบสนองความต้องการ ความสภาพแวดล้อมและปัญหาของแต่ละบุคคล

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดและการดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคทั้ง 4 ศูนย์ โดยจะศึกษาการจัดและการดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมที่จัดในปีงบประมาณ 2523 เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไขปรับปรุง การจัดและการดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ตลอดจนจะนำไปสร้างเครื่องมือในการประเมินผลโครงการทดลองและโครงการฝึกอบรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาการจัดและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคในปัจจุบัน ทางค้ำน
 - 1.1 การจัดโครงการทดลอง
 - 1.2 การฝึกอบรม
2. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการจัดและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคในปัจจุบันทั้ง 2 ค้ำน
3. เพื่อหาแนวทาง ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคทั้ง 2 ค้ำน

4. เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค

5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง ผู้บริหาร, เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน และผู้รับบริการ ในการจัดและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคในปัจจุบันแต่ละค้ำน

สมมุติฐานของการวิจัย

เนื่องจากการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคจะต้องสนองตอบต่อความต้องการและสภาพปัญหาของประชาชนทุกระดับ ทุกวัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานในการวิจัยว่า ความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับในการจัดและการดำเนินกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคในปัจจุบัน แต่ละค้ำนไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะถือว่า

1. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 ระดับ คือ ผู้บริหาร, เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน และผู้รับบริการ ตอบตามข้อเท็จจริงเชื่อถือได้
2. การจัดและการดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคมีความเป็นมาตรฐานใกล้เคียงกันทุกศูนย์
3. การจัดและดำเนินกิจกรรมทางค้ำนโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค มีความเป็นมาตรฐานใกล้เคียงกันทุกปี

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อน เนื่องมาจากตัวประกอบบางอย่าง ซึ่งอาจจะมีผลต่อกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม คือ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนเป็นทั้งระดับผู้บริหาร และระดับเจ้าหน้าที่
ดำเนินงาน

2. ความถนัด ความชอบ ความสนใจ แรงจูงใจ ฯลฯ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
ระดับผู้รับบริการที่มีต่อการตอบแบบสอบถาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้ศึกษาการจัด และการดำเนินงานกิจกรรมของศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียนประจำภาค จำนวน 4 ศูนย์ เฉพาะกิจกรรมทางค่านโครงการทดลองและ
โครงการฝึกอบรมที่จัดตั้งตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2522 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2523 เท่านั้น

2. การวิจัยนี้ศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 ระดับ คือ ระดับผู้
บริหาร, เจ้าหน้าที่ดำเนินงาน และผู้รับบริการ ที่มีต่อการจัดและการดำเนินกิจกรรม
ทางค่านโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำ
ภาค โดยมีเนื้อหาคือ วัตถุประสงค์, วิทยาการหรือผู้สอน, เป้าหมายประชากร, หลัก
สูตรและเนื้อหา, การดำเนินงานหรือการจัดการเรียนการสอน, การประเมินผล, ระยะเวลา
เรียนหรือการอบรม, งบประมาณและค่าใช้จ่าย, สถานที่ ทั้งนี้ได้พิจารณาถึงภูมิ
หลัง และสภาพแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับด้วย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานโครงการ
พัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กอง
ปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันมี 4 ศูนย์คือ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำ
ภาคเหนือ มีเขตปฏิบัติงาน 16 จังหวัด
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเขตปฏิบัติ
งาน 16 จังหวัด

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคกลาง
มีเขตปฏิบัติงาน 26 จังหวัด

ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคใต้
มีเขตปฏิบัติงาน 14 จังหวัด

2. โครงการทดลอง

หมายถึง ชั้นเรียนทดลองที่ศูนย์การศึกษาออก
โรงเรียนประจำภาคเป็นผู้ดำเนินการจัด เพื่อ
ทำการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรชั้นเรียนทค
ลอง ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะ
ไปปรับปรุงชีวิตประจำวัน และเพิ่มพูนรายได้
ได้แก่ ชั้นเรียนทดลองวิชาชีพ ชั้นเรียนทดลอง
วิชาสามัญ

3. ชั้นเรียนทดลองวิชาชีพ

ได้แก่ ชั้นเรียนทดลองวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น
เฉพาะท้องถิ่น และวิชาชีพหลักสูตรกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ. 2520

4. ชั้นเรียนทดลองวิชาสามัญ

ได้แก่ ชั้นเรียนทดลองการศึกษานักเรียนใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 และ 4

5. โครงการฝึกอบรม

หมายถึง โครงการประชุม อบรม สัมมนาที่
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคเป็นผู้
จัดดำเนินการ โดยใช้เงินงบประมาณหมวด
รายจ่ายอื่น ยอดประชุม อบรม สัมมนา วิจัย
และพัฒนา แผนงานการศึกษาออกโรงเรียน
ที่โอนไปตั้งจ่ายที่คลังจังหวัดที่ตั้งศูนย์การศึกษา
ออกโรงเรียนประจำภาค

6. ผู้บริหาร

หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค โดยเป็นผู้กำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติ งานโดยทั่วไปของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค, ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค, หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค, เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานเกี่ยวกับงานศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคในโครงการพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียน

7. เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงาน

หมายถึง เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาค ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานทางค้ำโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรม

8. ผู้รับบริการ

หมายถึง ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เคยได้รับบริการ หรือ เคยเข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนประจำภาคทางค้ำโครงการทดลอง และโครงการฝึกอบรม